

Frivillig vern av Lysakerdalen

Maja Dinéh Sørheim
Christian Hillmann

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Hvem er vi?

Tre nivåer i offentlig forvaltning

- Nasjonalt, statlig
(*Storting, regjering, departementer*)
- Regionalt fylkeskommunalt
(*fylkesting og fylkeskommuner*)
- Lokalt kommunalt
(*kommunestyre og kommuner*)

- Statens representant i fylkene
- Følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og regjeringen
- Utfører forvaltningsoppgaver på vegne av departementene
- Kontroll av kommunene
- Klageinstans

Vern av natur i Norge – et tilbakeblikk

- Røtter tilbake til slutten av 1880-tallet
- **1960-tallet:** De første nasjonalparkene
- **1980-tallet:** Stortingsmelding «Vern av norsk natur» og verneplan for barskog
- **1990-tallet:** Myndighetsstyrt vern. Konfliktfyllt, tidkrevende og dyrt.
- **2000-tallet:** Frivillig vern av skog innføres. Markaloven § 11.
- **Nå:** All skog vernes frivillig. Noe supplerende vern av annen verdifull natur er fortsatt myndighetsstyrt.

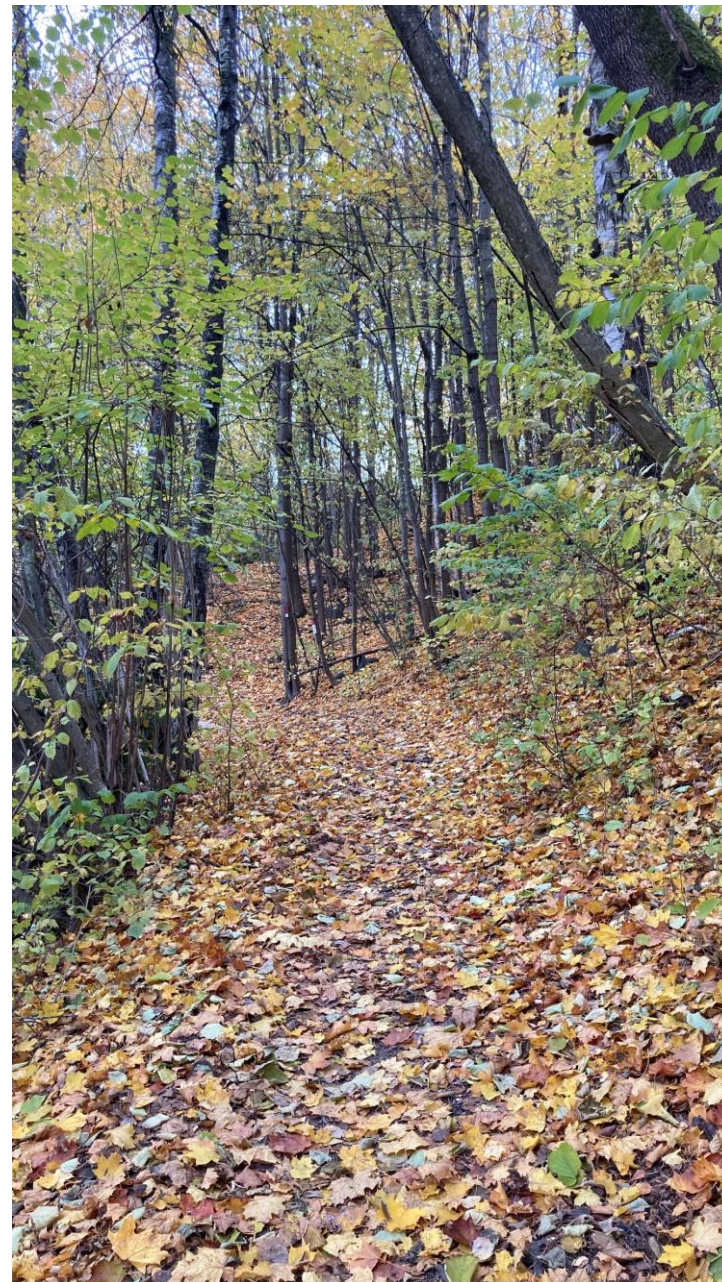
Frivillig vern av skog

- For private, men har så langt også blitt praktisert for kommunale skoger.
- Avtale om erstatning, avgrensing og verneforskrift fremforhandles og inngås mellom staten og grunneier før vernevedtak.
- Prosessen skal følge saksbehandlingsreglene i naturmangfoldloven.

Verneprosessen

- Tilbud fra grunneier(e)
- Kartlegging
- Melde oppstart (medvirkning/innspill)
- Utforme verneforslag: avgrensning og forskrift
- Høring (medvirkning/innspill)
- Tilrådning til Miljødirektoratet
- Tilrådning til Klima- og miljødepartementet
- Vedtak (Kongen i Statsråd)

Hva er et naturreservat?

- Vern av et område for å ivareta viktige/spesielle naturverdier.
- Grunneier beholder eiendomsretten og sine oppgaver (f.eks. vedlikehold av turvei).
- Fredet mot alle inngrep som kan endre naturmiljøet.
- Tiltak som er i tråd med verneformålet er tillatt.
- Hogst, bygge- og anleggsvirksomhet og andre tekniske inngrep er ikke tillatt.
- Videreføring av dagens bruk (friluftsliv, rekreasjon, fiske o.l.)
- Kulturminner, bygninger, veier, kraftledninger, stier etc. vil kunne brukes og vedlikeholdes.
- Annet lowerk gjelder fortsatt.

Statsforvalteren i Oslo og Viken v/Klima og miljøvern

Deres ref.: Vår ref.: Dato:
20/6517/22/181030/HAUKE 23.09.2022

Politisk sak om frivillig vern av Lysakervassdraget - Oversendelse til Statsforvalteren i Oslo og Viken

Viser til brev 18.06.2021 der Statsforvalteren i Oslo og Viken ber Bærum kommune om å ta stilling til vern av Lysakervassdraget.

Saken ble behandlet i hovedutvalg for miljø, idrett og kultur den 15.09.2022 med følgende vedtak:

1. Bærum kommunes eiendommer langs Lysakervassdraget (hele og deler av gbr. /bnr. 33/397, 33/1, 36/100, 36/2, 37/1 og 38/47) meldes inn til oppstart av prosess for frivillig vern som naturreservat etter naturmangfoldloven. I det videre arbeidet må det sikres at et evt vern ikke går utover fritids- og turtillbudet langs Lysakerelva.
2. I det videre arbeidet må det sikres at Bærum kommune ved et evt vern skal kunne utbedre og vedlikeholde stier og andre områder som brukes av allmenheten.
3. I det videre arbeidet må det jobbes for at ulempene for naboer blir minst mulig ved et evt vern, herunder avgrensning mot nabotomter. Kommunedirektøren bes høsten 2022 kartlegge behov for utbedring/oppgradering av stiene langs Lysakerelva.

Se også vedlagt saksfremlegg.

Bærum kommune ser fram til en god dialog om ivaretagelsen av natur- og friluftslivsinteressene langs Lysakervassdraget i den videre verneprosessen

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Postboks 325
1502 MOSS

Deres ref.: Vår ref. (saksnr.): Saksbeh.: Dato:
20/3867 - 18 Gro Koppen, 911 47 803 07.03.2022

Tilslutning til forslag om vern av Lysakervassdraget

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel viser til brev fra Statsforvalteren i Oslo og Viken av 18.06.2021, hvor Oslo og Bærum kommuner bes om å ta stilling til igangsetting av en verneprosess for Lysakervassdraget, samt vår foreløpige tilbakemelding av 20.12.2021.

Vi ser positivt på Statsforvalterens initiativ og deler vurderingen av at vassdraget med sidearealer er særdeles viktig for biologisk mangfold i nasjonal sammenheng. Vi slutter oss derfor til forslaget om at det igangsettes en prosess for å verne Oslo kommunes eiendommer langs vassdraget etter naturmangfoldloven, som naturreservat.

Vi ber om at følgende forutsetninger ivaretas:

- Verneprosessen må tilrettelegges for god medvirkning, og inkludere deltakelse fra relevante fagetater i kommunen, herunder Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten og Eiendoms- og byfornyelsesetaten, og eventuelt også Byantikvaren og Vann- og avløpsetaten. Innspill skal ivaretas i prosessen.
- Verneprosessen må ikke komme i vesentlig konflikt med gjennomføringen av Veiledende plan for offentlig rom (VPOR) for Lysakerbyen og pågående planarbeid i nedre del av Lysakervassdraget (Lilleaker). VPOR for Lysakerbyen ble tatt til orientering av Oslo bystyre 20.06.2019 og Bærum kommunestyre 06.02.2019, og skal legges til grunn som veiledende for den videre plan- og byggesaksbehandlingen i området. VPORen legger opp til flere tiltak som kan komme i konflikt med et eventuelt vern, herunder nye broer over Lysakerelva, samt nye turveiforbindelser og møteplasser langs elva.
- Vernet må ikke redusere allmenhetens tur- og friluftsmuligheter i området vesentlig, eller vanskeliggjøre bruk, drift og vedlikehold av eksisterende tekniske installasjoner, anlegg og bygninger langs vassdraget.

Vi ber om å bli orientert dersom verneprosessen blir igangsatt.

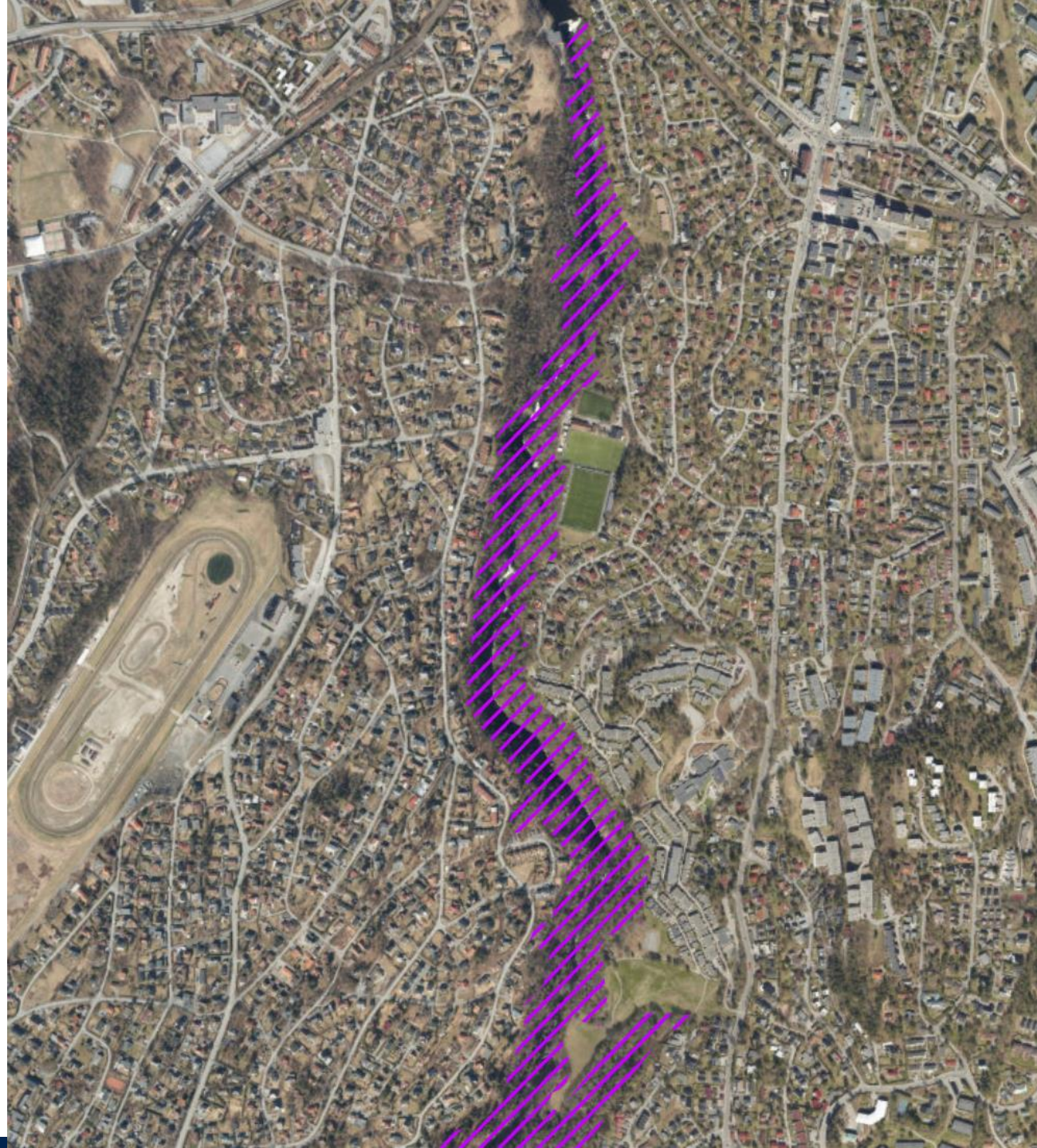
Lysakerdalen

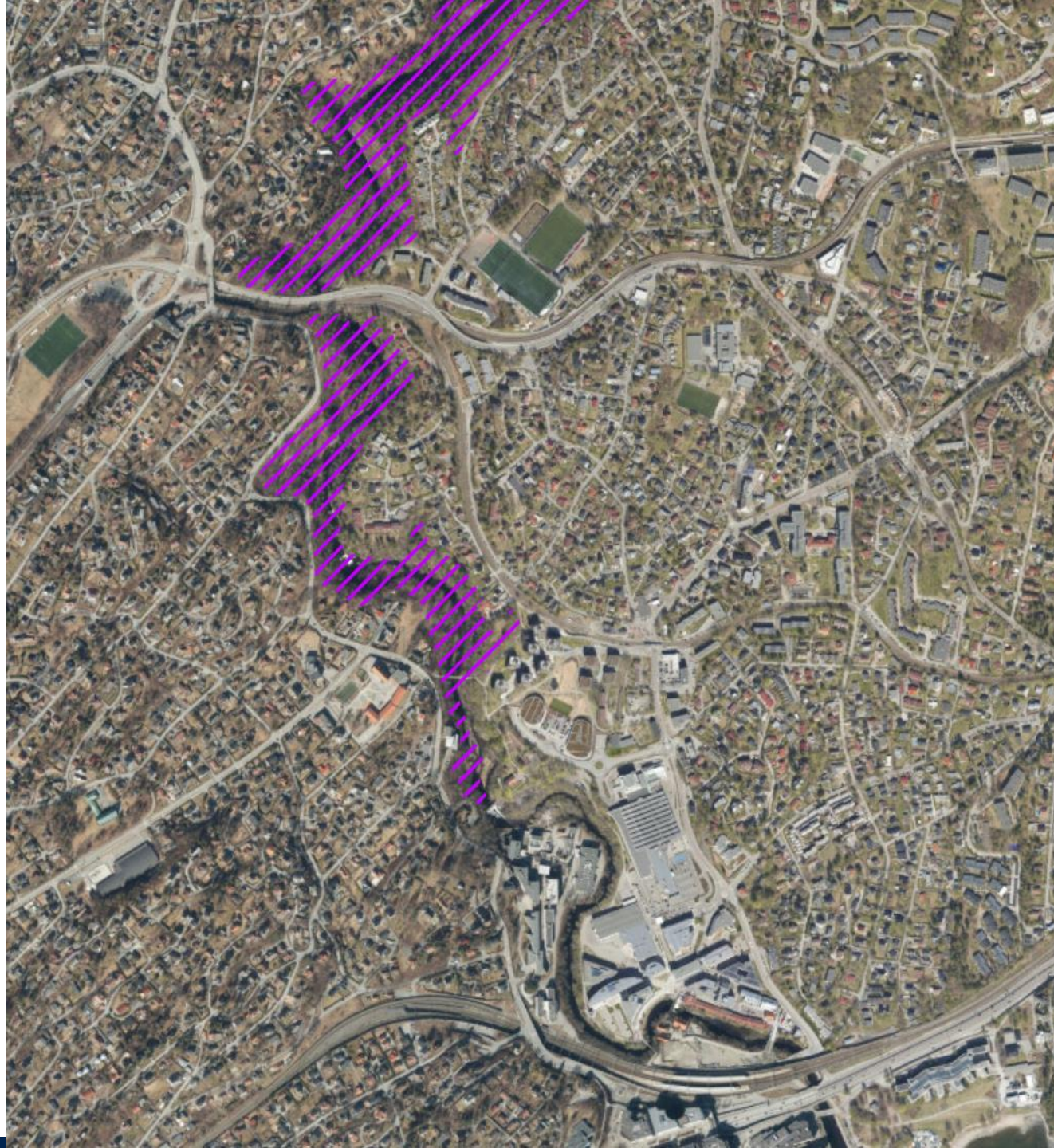
Lysakerdalen

Lysakerdalen

Lysakerdalen

Nasjonalt viktige naturverdier

- Svært store naturverdier per arealenhet.
- Viktige og truede naturtyper.
- Rikt arts mangfold – stort antall rødlistearter.
- Et viktig og (nesten) intakt vassdrag i tettbebygd strøk.
- Blågrønn korridor mellom fjorden og Marka.
- Oppfyller flere av manglene i dagens skogvern.
- Opprettholdelse av verdiene er avhengig av sammenhengende og intakte arealer.

Hvorfor verne?

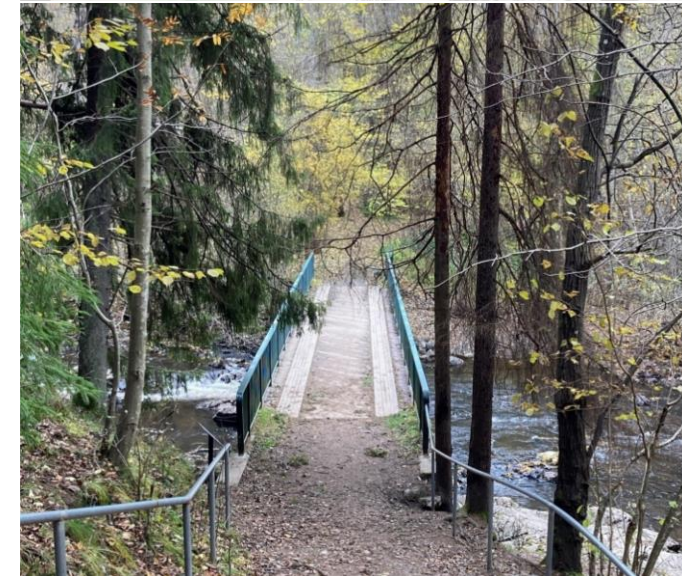
- Mål om vern, arter og naturtyper.
- Naturverdier av stor nasjonal betydning – fortjener vernestatus.
- Sikre gjenværende naturverdier best mulig.
- Økt bevissthet og til glede for nærmiljøet.
- Politiske vedtak gjelder til neste, vern er varig.
- Koordinere tiltak, restaurering og forvaltning.
- Ressurser/tilskudd til tiltak
 - Fremmede arter, fisk, truede arter m.m.

Mange hensyn å ivareta

- Føringer fra grunneierne
- Lokale tilpasninger, men innenfor et rammeverk
- Tur- og friluftsmuligheter
- Kulturminner
- Eksisterende tekniske installasjoner, anlegg og bygninger
- Avgrensning mot nabotomter
- Arbeidet med og gjennomføring av forvaltningsplanen
- Annet?

Hva skjer videre?

Vern som naturreservat

- ✓ Oppstart av verneprosessen
- Åpent møte, dialogmøter, innspill
- Verneforslag: avgrensning og verneforskrift
- Høringsperiode (medvirkning og innspill)
- Statsforvalteren sender tilråding til Miljødirektoratet
- Miljødirektoratet vurderer forslaget og sender sin tilråding til Klima- og miljødepartementet (KLD).
- KLD forbereder saken og legger frem forslag om vern for Kongen i Statsråd.
- Vedtak om vern gjøres av Kongen i Statsråd

Kommunal forvaltningsplan

- Oslo og Bærum kommuner

Vi er tilgjengelige!

Maja D. Sørheim:

maja.sorheim@statsforvalteren.no

Christian Hillmann:

christian.hillmann@statsforvalteren.no

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Facebook [sfov.no](https://www.facebook.com/sfov.no)

Nettside statsforvalteren.no/ov

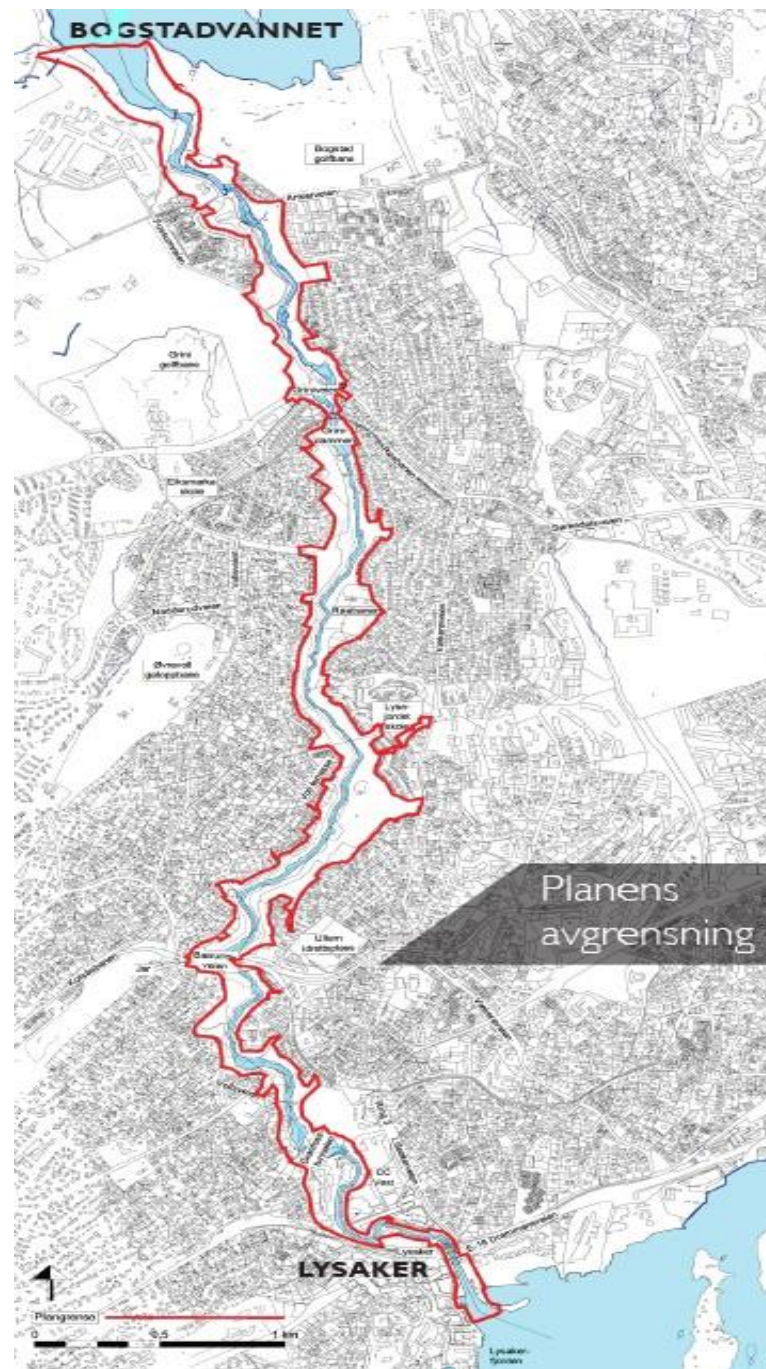
Forvaltningsplan for Lysakerelva

Jan Olav Nybo, prosjektleder
Bymiljøetaten, Oslo kommune

Samarbeidsprosjekt mellom Oslo og Bærum

- Utgangspunkt: Vedtatt kommunedelplan med handlingsprogram i Bærum kommune (2014) og Oslo kommune (2017)
- Handlingsprogrammet har diverse gjennomføringspunkter, flest for natur, men også mange som gjelder friluftsliv/tilrettelegging, noen på kulturminner og bekkerestaurering
- I kommunenes vedtak forutsettes det at de finner en god modell for enhetlig forvaltning, og involverer ideelle organisasjoner
- En felles forvaltningsplan vil svare på mye av dette

Temaer i forvaltningsplanen

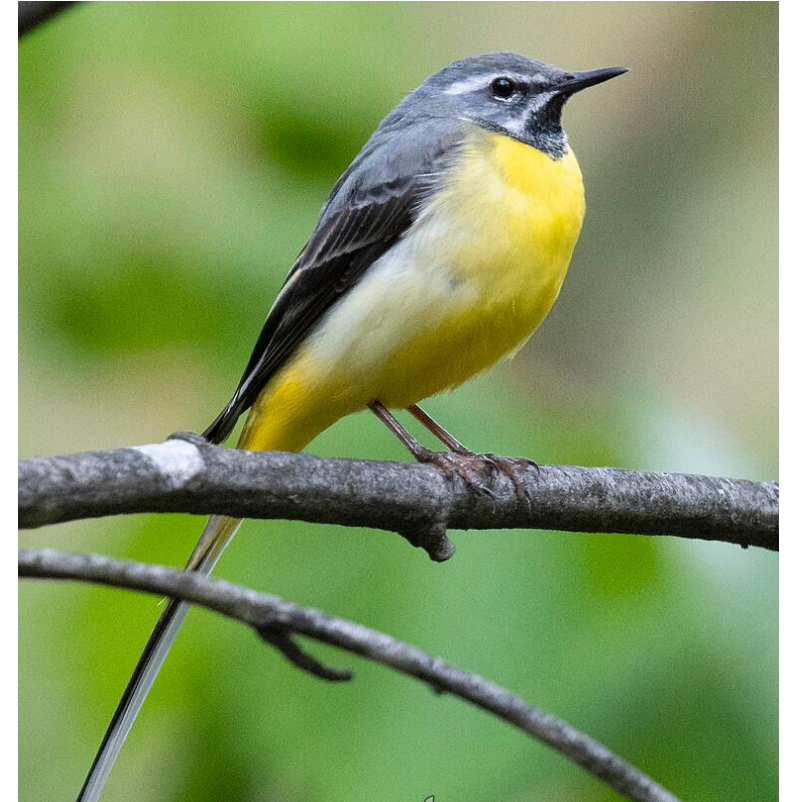
- Naturverdier/biologisk mangfold
- Friluftsliv/rekreasjon/tilrettelegging
- Kulturminner/kulturverdier
- Hydrologi/overvannshåndtering
- Forurensning og avfall
- Naturrestaurering
- Informasjon/mediestrategi
- Tiltaksplan

Sendt fra min iPhone

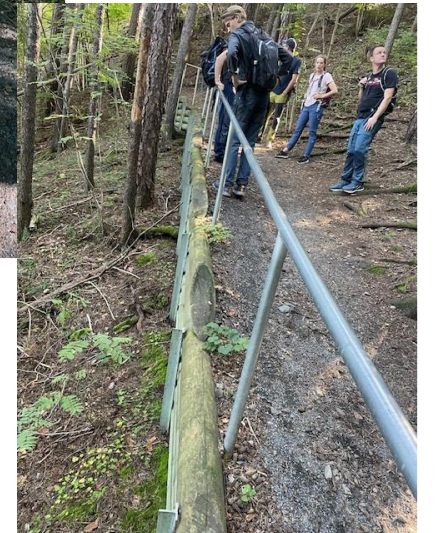
Hva er gjort fram til nå?

- Bestilt og mottatt rapport som oppsummerer naturverdier og supplerende kartlegging (lav, karplanter, sopp); Biofokus = svært stor verdi
- Engasjert Multiconsult; bistår m/rapport
 - Inkl. separat rapport om friluftsliv/tilrettelegging
- Etablert prosjektgruppe; hatt åtte møter + to synfaringer langs elva
- Hatt møte m/Lysakervassdragets Venner samt Lysakersamarbeidet
- Sendt innspillsbrev til div. berørte/aktører

Hva skjer framover?

- Skaffe alt grunnlagsmateriale
- Arbeid med delrapport friluftsliv
- Dialog/info mot berørte/
- Enhetlig tilrettelegging/skilting
- Temamøter i prosjektgruppa: kulturminner, vannmiljø/forurensning, teknisk infrastruktur, plan/byggesaker

Utfordringer

- Tilrettelegging for friluftsliv innenfor naturens tåleevne
- Avveie hensyn til kulturminner vs naturmangfold
- Hageavfall og spredning av fremmede arter
- Koordinere med verneprosessen til Statsforvalteren
- Mål: Ha forvaltningsplan og tiltaksplan klar til høring i løpet av sommeren 2024

Innspill eller spørsmål?

Kontaktinformasjon:

Verneprosess

Maja Sørheim: maja.sorheim@statsforvalteren.no

Christian Hillmann: christian.hillmann@statsforvalteren.no

Forvaltningsplanen

Jan Olav Nybo: jan.olav.nybo@bym.oslo.kommune.no

Håvard Kristoffersen: havard.kristoffersen@baerum.kommune.no